

«HVEM HAR ANSVARET FOR DEN KUNSTFAGLIGE OPPLÆRINGEN?»

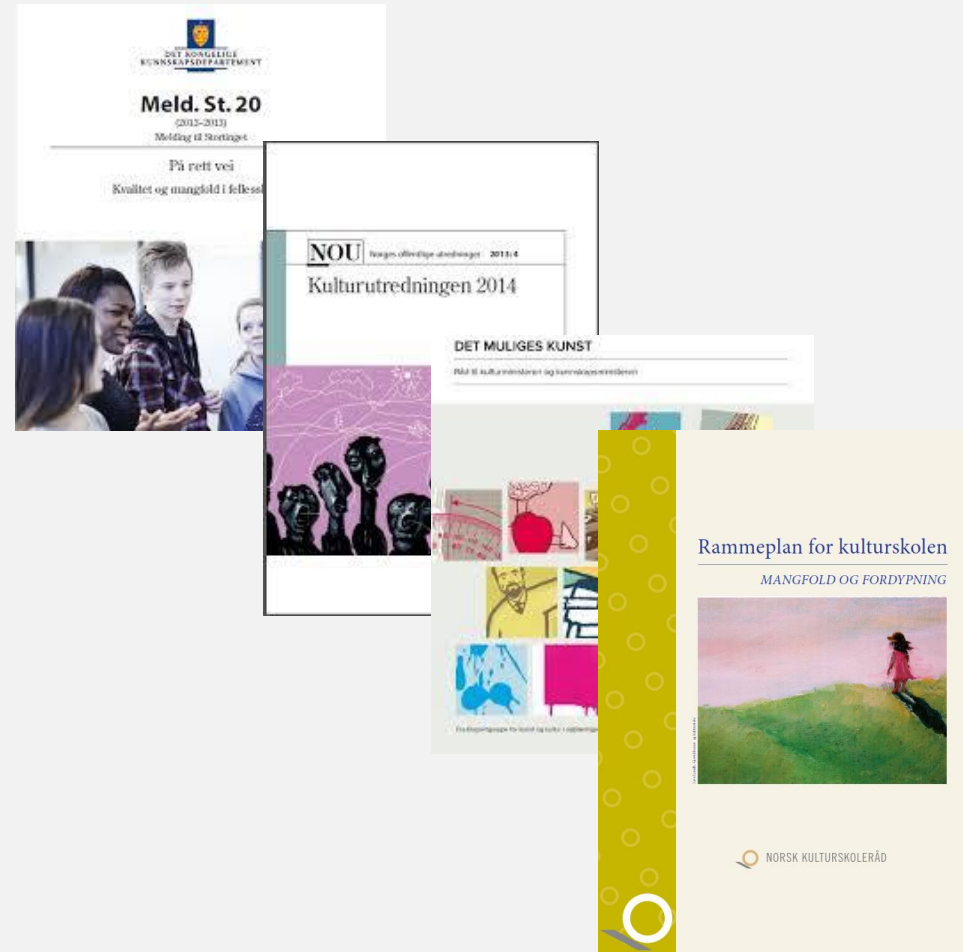
Innlegg på strategikonferansen til
Musikk i skolen og Norsk kulturskoleråd region Øst
ved Hege Knarvik Sande

Samarbeid og synergier mellom de ulike kunstfaglige opplæringstilbudene til barn og unge

Etterlyser mer samarbeid:

- Rapport fra Kulturskoleutvalget, *Kulturskoleløftet - Kulturskole for alle*, 2010
- Stortingsmeldingen 20 *På rett vei - Kvalitet og mangfold i fellesskolen* i 2012–2013
- NOU 2013: 4 *Kulturutredningen 2014*
- *Det muliges kunst*, rapport fra Eirik Birkeland (mfl.), 2014
- Rammeplanen for kulturskolen, Norsk kulturskoleråd

Går vi mot en outsourcing av den kunstfaglige opplæringen i skolen?

Kulturtanken skal:

- Samarbeide om innhold og kvalitet med høyere kunstutdanning, lærerutdanning, kunst- og kulturinstitusjoner og -organisasjoner, produksjonsmiljøer og nasjonale aktører for Den kulturelle skolesekken.
- Bidra til å fremme engasjement og utvikle kunnskap og kompetanse om kunst og kultur i utdanningen, og sikre at innholdet i DKS-ordningen understøtter skolens læreplaner.
- Drive rådgivning og veiledning overfor fylkeskommuner og kommuner, herunder gi råd om hvordan tilbud fra Den kulturelle skolesekken og kulturskolene kan benyttes i skolene, og videreformidle gode erfaringer med å koordinere kulturskolevirksomheten og DKS-tilbudene lokalt.
- Ha god kompetanse innen kunst- og kulturfag, kunstformidling, pedagogikk, skolefag, rammeplan og læreplanverk, arbeide for god forankring og tett samarbeid mellom skole- og kunstsektor.

DEN KULTURELLE
SKOLESEKKEN

Den siste forskningsrapporten om Den kulturelle skolesekken fra Rokkansenteret:

uttrykker at samarbeidet mellom skolesektoren og kultursektor har helt siden innføringen av *Den kulturelle skolesekken* vært utfordrende, og det ble stilt spørsmål om nytteverdien og læringsutbytte for elevene i møte med DKS var godt nok.

Den kulturelle skolesekken

Jan-Kåre Breivik og
Catharina Christophersen (red.)

Sitat Birgitte Jordahl 18.08.2015:

- DKS skal knyttes til de kompetansene som elevene skal ha gjennom skolegangen sin, nedfelt i læreplanen. DKS skal ikke være en erstatning av den kunstfaglige opplæringen i skolen, men tilbudet skal understøtte og danne grunnlag for den undervisningen og derfor må den være pedagogisk tilrettelagt. Tilbudet må henge sammen med det elevene ellers arbeider med. Elevene kan bruke kunstneriske og kulturelle uttrykk i arbeidet med de ulike fagene.

I St.meld. nr. 38 (2002-2003) *Den kulturelle skulesekken* kan man lese at de overordna målsettingene med DKS er å:

- medverke til at elevar i grunnskulen får eit profesjonelt kulturtilbod
- å leggje til rette for at elevar i grunnskulen skal få tilgang til, gjere seg kjende med og få eit positivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- å medverke til å utvikle ei heilskapleg innlemming av kunstnarlege og kulturelle uttrykk i realiseringa av skulen sine læringsmål.

Om Kunnskapsløftet:

Det er manglende samsvar mellom den Generelle delen av læreplanverket og læreplanene for fag i Kunnskapsløftet. Man ser ikke skolens verdimeslige, kulturelle grunnlag reflektert i læreplanene for fag.

Stortingsmeldingen 20 *På rett vei - Kvalitet og mangfold i fellesskolen* i 2012–2013

NOU 2014: 7 *Elevenes læring i fremtidens skole. Et kunnskapsgrunnlag* samt NOU 2015:8 *Fremtidens skole. Fornyelser av fag og fagkompetanser*

Generell del av læreplanverket er videreført fra R-94 og L97. Den ble innført av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i september 1993.

I den Generelle delen står det at den norske grunnskolen er forpliktet til å legge til rette for at elevene skal møte ulike kunstneriske uttrykk og selv få utforske og utfolde egne skapende krefter.

Det skapende menneske

Menneskets særtrekk er at det både kan fatte det tidligere slektledd har tenkt og følt, bruke det de har frembrakt og formet – og samtidig overskride de begrensninger som fortiden satte ved nybrott og oppfinnsomhet.

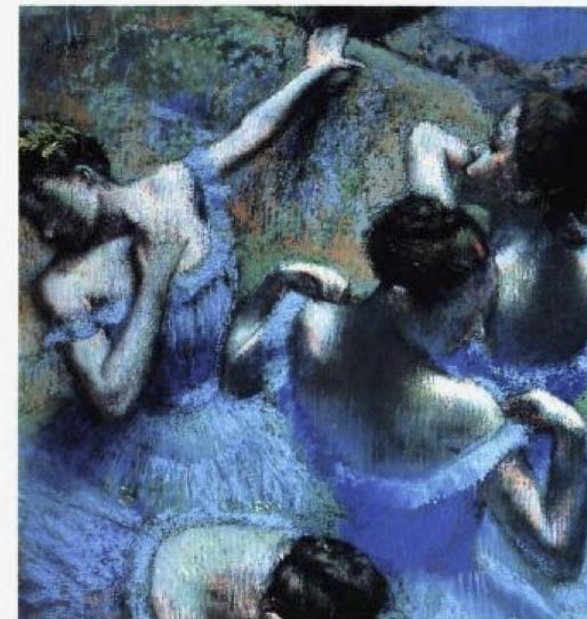
Oppfostringen skal fremme både lojalitet overfor det nedarvede og lyst til å bryte nytt land. Da må den gi både praktisk ferdighet og innsikt – trene både hånd og ånd.

Oppfostringen skal gi elevene lyst på livet, mot til å gå løs på det og ønske om å bruke og utvikle videre det de lærer. Barn starter på et stort eventyr som med hell og omsorg kan være et livsløp. Skolen må lære dem ikke å være redde, men å møte det nye med forventning og virkelyst. Den må skape trang til å ta fatt og holde fram. Den må opparbeide vilje til å komme videre, og utvikle energi til å motstå egen vegring og overvinne egen motstand.

Kreative evner

Det fremste mål for utdanning er utvikling. Opplæringen skal møte barn, unge og voksne på deres egne premisser og samtidig føre dem inn i grenseland der de kan lære nytt ved å åpne sinn og prøve evner.

Barns nysgjerrighet er en naturkraft. De er fulle av lærelyst, men også av uvitenhet og usikkerhet. Mye av det de lærer, henter de ved å ta etter eldre barn og de voksne; ved det blir de sosiale. De utvikler sine skapende evner til å tenke, tale, skrive, handle og føle ved å innlemmes i de voksnes verden og tilegne seg de voksnes ferdigheter.

må verne om og gjøre bruk av i opplæringen – fordi barn også i stor grad lærer av hverandre.

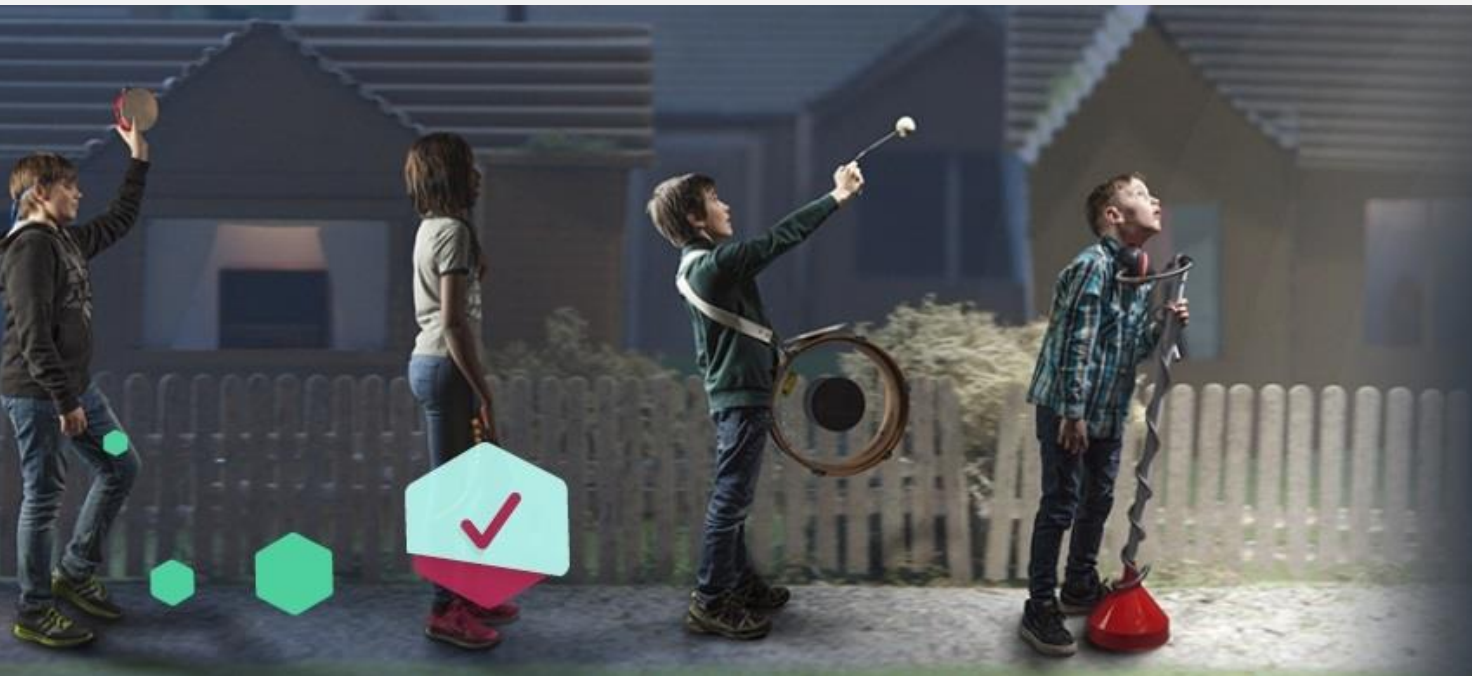
Skapende evner vil si å oppnå nye løsninger på praktiske problemer ved uprøvde grep og framgangsmåter, ved å oppspore nye sammenhenger gjennom tenkning og forskning, ved å utvikle nye normer for skjønn og samhandling, eller ved å frambringe nye estetiske uttrykk. Skapende evner kommer til uttrykk både i forbedrede maskiner, redskaper og rutiner; i resultater fra arbeid og forskning, i kriterier for vurdering og avveining, i bygninger, malerkunst, musikk, bevegelse og ord.

Situasjonen for kunstfagene i skolen i dag:

- De praktiske og estetiske fagene har fått redusert timetall til fordel for basisfagene.
- De praktisk og estetiske fagene, kroppsøving, kunst og håndverk og musikk har henholdsvis 59, 56 og 62 prosent lærere med formell kompetanse i faget
- Etter Kunnskapsløftet er praktisk-estetiske fag nedprioritert i lærerutdanningen
- Det er bare to kunstfag i skolen med egne læreplaner

Den kulturelle skolesekken er et vesentlig bidrag til elevenes faglige, personlige og sosiale vekst og utvikling.

LYJERIA.no

Et nytt musikkspill på nett

Hvilket ansvar skal skolesektoren ta for den kunstfaglige opplæringen?

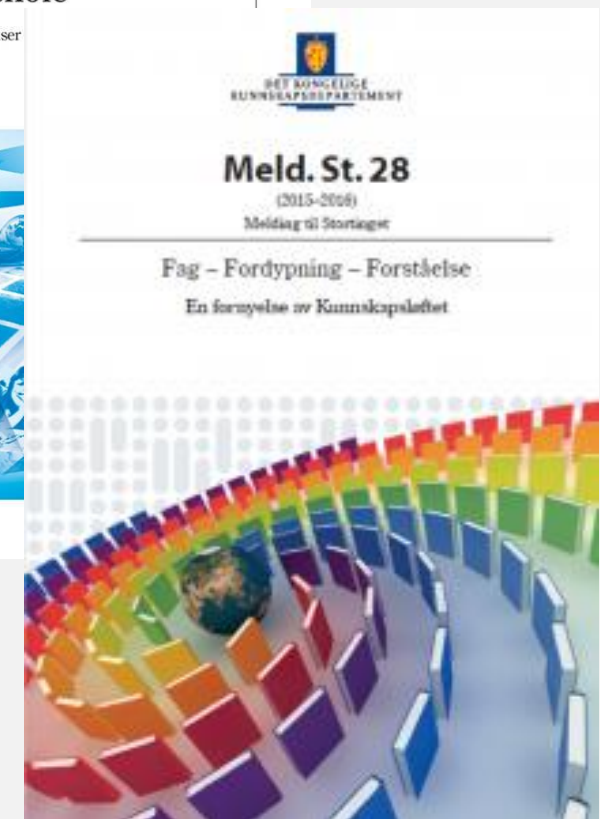
Den kunstkompetente
eleven!

Hva skal vi gjøre for å få inn
kunstkompetente lærere i skolen i dag?

Meld. St. 28 Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet:

- Ny generell del for å skape bedre sammenheng i læreplanverket
- Departementet ønsker å bidra til å styrke de praktiske og estetiske fagene i skolen.
- Departementet vil vurdere å innføre eksamen i de praktiske og estetiske fagene.
- Departementet vil derfor vurdere om det skal innføres kompetansekrav for å undervise i de praktiske og estetiske fagene i skolen.
- Departementet vil ikke ha nye fag inn - og ingen fag ut.

Takk!

hege@knarviksande.net

Kilder:

Kulturskoleutvalget, *Kulturskoleløftet - Kulturskole for alle*, 2010

Eirik Birkeland (mfl.) *Det muliges kunst*, 2014

Jan-Kåre Breivik og Catharina Christophersen (red.) *Den kulturelle skolesekken* (2013)

Anne Bamford, *Arts and Cultural Education in Norway*, 2012.

Statistisk sentralbyrå: 2014/30 *Kompetanseprofil i grunnskolen*

Meld. St. 20: *På rett vei - Kvalitet og mangfold i fellesskolen i* (2012–2013)

Meld. St. 28: *Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet* - (2015-2016)

Meld. St. 38: *Den kulturelle skulesekken* - (2002-2003)

NOU 2013: 4 *Kulturutredningen 2014*

NOU 2014: 7 *Elevenes læring i fremtidens skole. Et kunnskapsgrunnlag*

NOU 2015:8 *Fremtidens skole. Fornyelser av fag og fagkompetanser*

Pressekonferansen 18.08.2015:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/den-kulturelle-skolesekken-styrkes/id2429939/>